

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1992-1993 (*)

16 JUNI 1993

WETSVOORSTEL

**houdende wijziging van de
procedures tot echtscheiding**

AMENDEMENTEN

N° 142 VAN DE REGERING

(Subamendement op amendement n° 95, Stuk n° 545/5)

Artikel 1

**In de voorgestelde tekst, § 2 aanvullen met
wat volgt :**

« Het exploit van dagvaarding kan ook de eisen
bevatten betreffende de voorlopige maatregelen met
betrekking tot de persoon, het levensonderhoud en de
goederen van zowel de partijen als hun kinderen.

In dat geval wordt de zaak op voorlegging van een
voor eensluidend verklaard afschrift van het dag-
vaardingsexploit ingeschreven op de rol van de zaken
in kort geding. »

VERANTWOORDING

De voorschriften van een correct administratief beheer
van de dossiers met de stukken door de griffie vereisen de
opstelling, vanaf de inschrijving van de zaak, van twee
afzonderlijke dossiers op basis van het origineel enerzijds
en van een voor eensluidend verklaard afschrift anderzijds
van het exploit van rechtsingang, wanneer dit exploit een
eis betreffende de voorlopige maatregelen bevat.

Zie :

- 545 - 91 / 92 (B.Z.) :

- N° 1 : Wetsvoorstel van de heer Yliefc c.s.
- N° 2 tot 10 : Amendementen.

(*) Tweede zitting van de 48e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1992-1993 (*)

16 JUIN 1993

PROPOSITION DE LOI

**modifiant les procédures
en divorce**

AMENDEMENTS

N° 142 DU GOUVERNEMENT

(Sous-amendement à l'amendement n° 95, Doc. n° 545/5)

Article 1er

**Dans le texte proposé, compléter le § 2 par ce
qui suit :**

« L'exploit de citation peut contenir également les
demandes relatives aux mesures provisoires concer-
nant la personne, les aliments, les biens tant des
parties que de leurs enfants.

Dans ce cas, la cause est également inscrite au rôle
des référés sur présentation d'une copie certifiée con-
forme de l'exploit de citation. »

JUSTIFICATION

Les impératifs d'une correcte gestion administrative des
dossiers de procédure par le greffe impliquent la constitu-
tion dès l'inscription de la cause de deux dossiers distincts
sur base de l'original d'une part et d'une copie certifiée
conforme d'autre part de l'exploit introductif d'instance
lorsque celui-ci contient une demande relative à des mesu-
res provisoires.

Voir :

- 545 - 91 / 92 (S.E.) :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Yliefc et consorts.
- N°s 2 à 10 : Amendements.

(*) Deuxième session de la 48e législature.

Het dossier dat hierop betrekking heeft zal aldus gemakkelijker kunnen worden teruggestuurd naar de eerste terechtzitting in kort geding, geding waarvoor het zal worden behandeld bij gebrek aan homologatie van een volledige overeenstemming bij de inleiding.

N^r 143 VAN DE REGERING

Art. 23

In het 3°, de voorgestelde tekst vervangen door wat volgt :

« De zaak blijft, tijdens de hele echtscheidingsprocedure, aanhangig bij de voorzitter van de rechtbank of de rechter die het ambt van voorzitter waarneemt.

Onverminderd een nieuwe dagvaarding of een vrijwillige verschijning der partijen, kan de zaak binnen 15 dagen voor de rechter worden gebracht doordat één van de partijen haar conclusies op de griffie neerlegt. »

VERANTWOORDING

De voorgestelde tekst voorziet uitdrukkelijk in de mogelijkheid voor de partijen om vrijwillig te verschijnen of een nieuwe dagvaarding uit te vaardigen in het geval dat zij het bijvoorbeeld onontbeerlijk achten om de zaak opnieuw aanhangig te maken bij de rechter in kort geding binnen een termijn die niet langer is dan 15 dagen, voorzien wanneer de conclusies op de griffie zijn neergelegd.

In deze laatste veronderstelling worden die conclusies immers met het verzoek om te verschijnen betekend bij een gerechtsbrief die materieel gezien onmogelijk door de postdiensten kan worden overgemaakt in de zeer korte termijnen waaraan de gerechtsdeurwaarders kunnen voldoen.

N^r 144 VAN DE REGERING

(Subamendement op amendement n° 93 — Stuk n° 545/5)

Art. 5

De voorgestelde tekst aanvullen met wat volgt :

« Indien één van de partijen niet verschijnt op de zitting waarnaar de zaak is verwezen, kan een verstekvonnis tegen haar worden gevorderd. »

VERANTWOORDING

In het kader van de huidige procedure met betrekking tot de voorlopige maatregelen voor de in kort geding zitting houdende Voorzitter van de Rechtbank, kan de eisende partij verstek verkrijgen bij de inleidende zitting waarop de verweerder werd gedagvaard binnen een minimumtermijn van twee dagen die, in voorkomend geval, werd verhoogd overeenkomstig artikel 55 van het Gerechtelijk Wetboek.

In het kader van de voorziene hervorming, beperkt de rechter zich tijdens de inleidende zitting tot de homologa-

Le dossier relatif à celles-ci pourra ainsi être renvoyé plus aisément à la première audience utile des référés, instance devant laquelle il sera traité, à défaut d'accord complet homologué à l'introduction.

N° 143 DU GOUVERNEMENT

Art. 23

Remplacer le texte proposé au 3° par la disposition suivante :

« Le président du tribunal ou le juge qui en exerce les fonctions, reste saisi durant toute la durée de la procédure en divorce. Sans préjudice d'une nouvelle citation ou d'une comparution volontaire des parties, la cause peut être amenée devant lui, dans les 15 jours, par simple dépôt au greffe des conclusions de l'une des parties. »

JUSTIFICATION

Le texte proposé prévoit expressément la possibilité pour les parties de comparaître volontairement ou de lancer une nouvelle citation au cas où, par exemple, elles estimeraient indispensable de saisir à nouveau le juge des référés dans un délai inférieur à celui de 15 jours, prévu lorsque les conclusions sont déposées au greffe.

En effet, dans cette dernière hypothèse, ces conclusions seront notifiées avec invitation à comparaître par un pli judiciaire qu'il n'est matériellement pas possible de faire remettre par les services postaux dans les délais très brefs auxquels peuvent faire face les huissiers de justice.

N° 144 DU GOUVERNEMENT

(Sous-amendement à l'amendement n° 93 — Doc. n° 545/5)

Art. 5

Compléter le texte proposé par ce qui suit :

« Si à l'audience à laquelle la cause a été ainsi renvoyée, l'une des parties ne comparaît pas, jugement par défaut peut être requis contre elle. »

JUSTIFICATION

Dans le cadre de la procédure actuelle relative aux mesures provisoires devant le Président du Tribunal siégeant en référé, la partie demanderesse peut obtenir défaut à l'audience d'introduction à laquelle le défendeur a été cité dans un délai minimum de deux jours majoré, le cas échéant, conformément à l'article 55 du Code judiciaire.

Dans le cadre de la réforme envisagée, le juge se borne à l'audience d'introduction, à homologuer, le cas échéant, un

tie, in voorkomend geval, van een overeenstemming aangaande de voorlopige maatregelen en verwijst hij, bij verstek, naar de eerste terechtzitting in kort geding.

Voor de partij die verschijnt op de terechtzitting waarnaar de zaak is verwezen, dient de mogelijkheid te bestaan om in zijn voordeel verstek te vorderen zonder nieuwe oproeping of betekening aan zijn tegenstander die werd gedagvaard binnen een termijn van minimum 8 dagen.

Buiten het geval van de gehomologeerde overeenstemming bij de inleidende zitting, wordt de beslissing die op tegenspraak of bij verstek werd genomen, steeds genomen door de magistratuur die gewoonlijk belast is met het regelen van de voorlopige maatregelen.

De minister van Justitie,

M. WATHELET

N° 145 VAN MEVR. MERCKX-VAN GOEY c.s.

Art. 23

Het 2° vervangen door wat volgt :

« 2° Tussen het eerste en het tweede lid wordt het volgende lid ingevoegd :

« De rechter houdt, in voorkomend geval, rekening met de verklaringen van de kinderen, op de wijze bepaald bij artikel 931, derde lid, van dit Wetboek. » »

N° 146 VAN MEVR. MERCKX-VAN GOEY c.s.

Art. 23bis (nieuw)

Een artikel 23bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 23bis. — Artikel 931 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met wat volgt :

« Evenwel kan de minderjarige die in staat is zijn mening te uiten, in iedere zaak die hem betreft, op zijn eenvoudig verzoek of bij beslissing van de rechter, worden gehoord door de rechter of door de persoon die door de rechter wordt aangewezen, onverminderd de bepalingen betreffende de persoonlijke tussenkomst en de goedkeuring. De partijen zijn bij dit onderhoud niet aanwezig. De daaraan verbonden kosten worden in voorkomend geval over de partijen verdeeld.

Wanneer de minderjarige het verzoek om gehoord te worden aan de rechter bij wie de zaak aanhangig is of aan de procureur des Konings heeft gericht, kan het onderhoud slechts worden geweigerd bij een bijzondere gemotiveerde beslissing, gegrond op het gegeven dat de minderjarige niet in staat is zijn mening te uiten. Die beslissing is niet vatbaar voor beroep.

Wanneer de rechter beslist om de minderjarige te horen, kan deze weigeren gehoord te worden.

De minderjarige wordt alleen gehoord, behalve wanneer de rechter in het belang van de minderjarige beslist dat hij moet worden bijgestaan.

accord quant aux mesures provisoires et à défaut, renvoie à la première utile des référés.

Il convient de conserver à la partie comparante à l'audience de renvoi la faculté de prendre défaut à son avantage sans nouvelle convocation ou notification à son adversaire qui a été cité dans un délai de 8 jours au minimum.

Hors le cas de l'accord homologué à l'audience d'introduction, la décision rendue contradictoirement ou par défaut, est toujours prise par le magistrat habituellement en charge de régler les mesures provisoires.

Le ministre de la Justice,

M. WATHELET

N° 145 DE MME MERCKX-VAN GOEY ET CONSORTS

Art. 23

Remplacer le 2° par ce qui suit :

« 2° L'alinéa suivant est inséré entre le premier et le deuxième alinéa :

« Le juge tient compte, le cas échéant, des opinions exprimées par les enfants dans les conditions prévues à l'article 931, alinéa 3 du présent Code. » »

N° 146 DE MME MERCKX-VAN GOEY ET CONSORTS

Art. 23bis (nouveau)

Insérer un article 23bis (nouveau), rédigé comme suit :

« Art. 23bis. — L'article 931 du même Code est complété par un troisième alinéa, libellé comme suit :

« Néanmoins, dans toute procédure le concernant, le mineur capable de discernement peut, à sa demande ou sur décision du juge, sans préjudice des dispositions légales prévoyant son intervention personnelle ou son consentement, être entendu, hors la présence des parties, par le juge ou la personne désignée par lui à cet effet, aux frais partagés des parties s'il y a lieu.

Lorsque le mineur en fait la demande soit au juge saisi soit au Procureur du Roi, son audition ne peut être écartée que par une décision spécialement motivée fondée sur le manque de discernement du mineur. Cette décision n'est pas susceptible d'appel.

Lorsque l'audition est décidée par le juge, le mineur peut refuser d'être entendu.

Il est entendu seul sauf le droit pour le juge de prescrire dans l'intérêt du mineur qu'il devra être assisté.

Het loutere horen van de minderjarige heeft niet tot gevolg dat hij partij in het geding wordt. Het onderhoud geschiedt op een plaats die door de rechter geschikt wordt geacht. Van het onderhoud wordt een proces-verbaal opgemaakt dat bij het dossier van de rechtspleging wordt gevoegd, zonder dat evenwel een afschrift aan de partijen wordt bezorgd. » »

T. MERCKX-VAN GOEY
P. BERBEN
N. de T'SERCLAES
A. DUQUESNE
M.-L. STENGERS
G. SWENNEN
T. VAN PARYS
M. VERWILGHEN
Y. YLIEFF

N° 147 VAN DE HEER BERBEN

Art. 48 (nieuw)

Een artikel 48 (nieuw) toevoegen, luidend als volgt :

« Art. 48. — Artikel 275 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 275. — Onderlinge toestemming wordt alleen dan toegestaan indien beide echtgenoten meerderjarig zijn. » »

VERANTWOORDING

Wie bekwaam wordt geacht een huwelijk aan te gaan, zou eveneens bekwaam moeten zijn om uit de echt te scheiden.

De akte tot regeling van het vergelijk vereist evenwel dat de partijen bekwaam zijn contracten te sluiten.

N° 148 VAN DE HEER BERBEN

Art. 49 (nieuw)

Een artikel 49 (nieuw) toevoegen, luidend als volgt :

« Art. 49. — Artikel 276 van hetzelfde Wetboek wordt opgeheven. »

VERANTWOORDING

Om de procedure van echtscheiding op grond van bepaalde feiten in te zetten, hoeft men geen twee jaar gehuwd te zijn.

L'audition du mineur ne lui confère pas la qualité de partie à la procédure. L'audition a lieu en tout endroit jugé approprié par le juge. Il en est établi un procès-verbal qui est joint au dossier de la procédure, sans que copie en soit délivrée aux parties. » »

N° 147 DE M. BERBEN

Art. 48 (nouveau)

Ajouter un article 48 (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 48. — L'article 275 du Code civil est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 275. — Le consentement mutuel ne sera admis que si les deux époux sont majeurs. » »

JUSTIFICATION

Quiconque se voit reconnaître la capacité de se marier devrait également avoir la capacité de divorcer.

Toutefois, l'acte de règlement transactionnel requiert la capacité de contracter.

N° 148 DE M. BERBEN

Art. 49 (nouveau)

Ajouter un article 49 (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 49. — L'article 276 du même Code est abrogé. »

JUSTIFICATION

L'exigence de deux années de mariage n'existe pas dans la procédure de divorce pour cause déterminée.

N° 149 VAN DE HEER BERBEN

Art. 50 (nieuw)

Een artikel 50 (nieuw) toevoegen, luidend als volgt :

« Art. 50. — Artikel 1182, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door het volgende lid :

« Boedelbeschrijving geschiedt op grond van verklaringen wanneer zij niet anders kan worden verricht of wanneer alle partijen, mits zij meerderjarig en bekwaam zijn, daar om verzoeken. » »

VERANTWOORDING

Het is niet denkbaar dat de boedelbeschrijving, die ook in andere aangelegenheden als regel geldt, bijvoorbeeld bij de wijziging van het huwelijksvermogensstelsel, komt te vervallen in het kader van de procedure van echtscheiding door onderlinge toestemming.

De reden waarom de boedelbeschrijving geschiedt, blijft onverminderd gelden: op die manier kunnen de echtgenoten precies weten wat hun goederen en rechten zijn vóór die onherroepelijk worden vastgelegd via een vergelijk. Men kan alleen dan tot een aanvaardbaar vergelijk komen wanneer men precies weet hoe de zaken er voor staan.

In die boedelbeschrijving moet de notaris :

— het huwelijksvermogensstelsel en de rechtsgevolgen ervan vermelden;

— een duidelijk onderscheid maken tussen de goederen en de schulden van het gemeenschappelijk vermogen en die van het eigen vermogen van elk van de echtgenoten;

— de onverdeelde rechten uit nog niet vereffende nalatenschappen bepalen, evenals de vergoedingsrekeningen, die vaak samengaan met netelige problemen inzake de beoordeling van meerwaarden die in aanmerking moeten worden genomen om onrechtvaardige behandeling te voorkomen;

— de onlichamelijke rechten vaststellen, evenals de schulden en de daaraan verbonden lasten.

Niet zozeer het bij wet vastgestelde tarief van het honorarium (342 frank à 6 840 frank) kan men als voornaamste bezwaar opperen tegen de boedelbeschrijving zoals die momenteel geregeld is, wel het feit dat de notaris zich naar de respectieve verblijfplaats van de echtgenoten moet begeven om er een boedelbeschrijving te maken, terwijl het huisraad in tal van gevallen vrij onbelangrijk is en reeds verdeeld werd. Vooral de verplichting om de eed af te leggen, waarvan aan het begin van de boedelbeschrijving melding wordt gemaakt, heeft tot doel de boedelbeschrijving « getrouw en nauwkeurig » te maken.

De boedelbeschrijving zou moeten kunnen geschieden op grond van verklaringen, wanneer alle partijen daar om verzoeken en op voorwaarde dat zij meerderjarig en bekwaam zijn. Die mogelijkheid zou eveneens moeten bestaan in andere gevallen die een boedelbeschrijving vereisen, bijvoorbeeld de scheiding van tafel en bed of de wijziging van het huwelijksvermogensstelsel. Daarom wil dit voorstel veeleer artikel 1182 van het Gerechtelijk Wet-

N° 149 DE M. BERBEN

Art. 50 (nouveau)

Insérer un article 50 (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 50. — L'article 1182, alinéa 2, du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante :

« Il est fait sur déclarations lorsqu'il n'est pas possible de procéder autrement ou lorsque toutes les parties, majeures et capables, le demandent. » »

JUSTIFICATION

Il n'est pas concevable que l'inventaire qui a été adopté en d'autres matières, comme par exemple la modification du régime matrimonial, puisse être supprimé dans la procédure de divorce par consentement mutuel.

La raison d'être de l'inventaire n'a pas changé: permettre aux époux d'avoir une vue exacte de leurs biens et de leurs droits avant que ceux-ci ne soient fixés d'une manière irrévocable par le règlement transactionnel. On ne peut valablement transiger que lorsqu'on a une vue claire et complète de la situation.

L'inventaire impose au notaire de :

— faire état du régime matrimonial et de ses conséquences;

— distinguer les biens et dettes ressortissant au patrimoine commun et au patrimoine propre de chacun des époux;

— déterminer les droits indivis recueillis dans des successions non encore liquidées, de même que les comptes de récompenses, souvent liés à des problèmes épineux d'appréciation des plus-values dont il y a lieu de tenir compte pour éviter certaines injustices;

— faire préciser les avoirs incorporels de même que les dettes et leurs charges actuelles.

Le grief principal que l'on peut faire à l'inventaire, tel qu'il est organisé actuellement, n'est pas le coût de celui-ci (l'honoraire légal tarifé variant entre 342 francs et 6 840 francs), mais le fait que le notaire est obligé de se rendre dans les résidences respectives des époux pour y inventorier les meubles meublants alors que, dans de nombreux cas, ceux-ci ont une importance relative et ont déjà été partagés. C'est surtout l'obligation de prêter serment dont l'annonce est faite au début de l'inventaire qui a pour but de rendre celui-ci « fidèle et exact ».

Lorsque toutes les parties le demandent, et à condition qu'elles soient majeures et capables, l'inventaire devrait pouvoir être fait sur déclarations. Il s'agirait d'une faculté qui devrait être permise dans d'autres cas où l'inventaire est requis, comme par exemple la séparation de corps et de biens ou la modification de régime matrimonial; c'est pourquoi il est proposé de modifier l'article 1182 du Code judiciaire plutôt que l'article 1287 qui ne concerne que

boek wijzigen dan artikel 1287, dat alleen handelt over de boedelbeschrijving die voor de echtscheiding door onderlinge toestemming geschiedt.

P. BERBEN
H. COVELIERS
M. VERWILGHEN

Nr 150 VAN DE HEER BERBEN

Art. 29

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 29. — In artikel 1287 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste lid wordt vervangen door wat volgt :

« De echtgenoten die besloten zijn over te gaan tot echtscheiding door onderlinge toestemming, zijn gehouden vooraf bij een notaris een boedelbeschrijving op te maken en een schatting te doen van al hun roerende en onroerende goederen. Zij zijn eveneens gehouden bij notariële akte hun wederzijdse rechten te regelen, waaromtrent het hun vrij staat een vergelijk te treffen. »

2° in fine van het tweede lid wordt het woord « toegestaan » vervangen door het woord « uitgesproken »;

3° tussen het tweede en het derde lid worden de volgende leden ingevoegd :

« Tevens moeten zij in dezelfde akte vaststellen wat zij overeengekomen zijn met betrekking tot de uitoefening van de voordelen van hun huwelijkscontract, de contractuele erfstellingen, de schenkingen onder echtgenoten en alle giften, met inbegrip van die welke zij voordien aan elkaar hebben gedaan via het derdenbeding.

De overeenkomsten bedoeld in de twee vorige leden hebben onmiddellijk gevolg; zij blijven zonder gevolg indien van de procedure wordt afgezien. » »

VERANTWOORDING

Eerste lid :

Over de lezing van het eerste lid van artikel 1287 van het Gerechtelijk Wetboek is een controverse ontstaan omtrent de vraag of het vergelijk vastgesteld moet worden bij authentieke akte of bij onderhandse akte. Het is aan de wetgever om deze knoop door te hakken.

Met het oog op het algemeen belang lijkt het raadzaam de voorafgaande overeenkomsten in een authentieke akte vast te leggen.

De notariële akte verleent immers een vaste dagtekening van de overeenkomst. De handtekening van de partijen kan niet meer worden betwist dan met een betichting van valsheid, aangezien de notaris het origineel bewaart en hij afschriften kan afgeven die bewijskracht hebben en

l'inventaire préalable au divorce par consentement mutuel.

Nr 150 DE M. BERBEN

Art. 29

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 29. — A l'article 1287 du Code judiciaire sont apportées les modifications suivantes :

1° le premier alinéa est remplacé par ce qui suit :

« Les époux déterminés à opérer le divorce par consentement mutuel sont tenus de faire préalablement par notaire, inventaire et estimation de tous leurs biens meubles et immeubles. Les époux sont également tenus de régler, par acte notarié, leurs droits respectifs sur lesquels il leur sera libre de transiger. »

2° au deuxième alinéa, le mot « admettant » est remplacé par le mot « prononçant »;

3° les alinéas suivants sont insérés entre le deuxième et le troisième alinéas :

« Ils doivent également constater dans le même acte leurs conventions au sujet de l'exercice des avantages matrimoniaux, des institutions contractuelles, des donations entre époux et de toute libéralité, y compris celles qu'ils ont pu se consentir antérieurement par stipulation pour autrui.

Les conventions prévues aux deux alinéas précédents sortissent immédiatement leurs effets; elles sont sans effet si la procédure est abandonnée. » »

JUSTIFICATION

Premier alinéa :

Le texte de l'alinéa 1er de l'article 1287 du Code judiciaire a suscité une controverse sur le point de savoir si le règlement transactionnel doit être constaté par acte authentique ou par acte sous seing privé. La loi devrait trancher cette controverse.

Dans l'intérêt général, il semble opportun de préconiser l'obligation de rédiger l'acte des conventions préalables dans la forme authentique.

En effet, l'acte notarié confère date certaine à la convention; la signature des parties ne peut plus être contestée que par l'inscription de faux, l'original de l'acte est conservé par le notaire qui peut en délivrer des copies ayant force probante et force exécutoire; l'acte notarié est indispensa-

uitvoerbaar zijn. Men kan voorts niet zonder notariële akte wanneer de overeenkomst handelt over onroerende rechten die tot de bevoegdheid van de hypotheekbewaarder behoren.

Tweede en derde lid :

De overheersende mening in rechtsleer en rechtspraak is dat de echtscheiding niet automatisch een vermoeden doet ontstaan dat schenkingen onder echtgenoten worden herroepen of dat afstand wordt gedaan van de voordelen van het huwelijkscontract. De wet zou de echtgenoten moeten verplichten in de akte met de voorafgaande overeenkomsten te bepalen wat er moet gebeuren met de giften en de bepalingen van het huwelijkscontract die zij hebben kunnen doen opstellen met het oog op het voortijdig overlijden van een van hen, zoals de wet bepaalt inzake het erfrecht van de overlevende echtgenoot ingeval de andere overlijdt in de loop van de procedure.

Indien de aanstaande echtgenoten een authentieke akte hebben doen opstellen om elkaar contractuele erfstellingen te verlenen of huwelijksvoordelen vast te leggen, spreekt het voor zich dat een wijziging van hun overeenkomst eveneens alleen bij authentieke akte kan geschieden.

Om te voorkomen dat de echtgenoten nalaten een beslissing te nemen over de bestemming van levensverzekeringen, legt ons voorstel de verplichting op een vergelijk te treffen over alle giften, ook die via het derdenbeding.

Ten slotte behoort de wet een einde te maken aan een betwisting door uitdrukkelijk te bepalen dat de overeenkomsten van de echtgenoten in verband met de eerste twee leden van artikel 1287 van het Gerechtelijk Wetboek rechtsgevolgen tot stand brengen vanaf het ogenblik dat dezen de akte ondertekenen, doch geen gevolgen hebben indien afstand wordt gedaan van de procedure.

N° 151 VAN DE HEER BERBEN

Art. 30

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 30. — In artikel 1288 van het Gerechtelijk Wetboek worden de woorden « bij geschrift » geschrapt. »

VERANTWOORDING

De voorgestelde wijziging sluit aan bij de geldende rechtspraktijk : het merendeel van de overeenkomsten tot vaststelling van een recht van bewaring over een kind en/of een recht op alimentatie worden nu reeds in een notariële akte opgenomen omwille van de voordelen die een authentieke akte biedt.

ble lorsque la convention porte sur des droits immobiliers soumis à la conservation des hypothèques.

Deuxième et troisième alinéas :

La doctrine et la jurisprudence dominantes estiment que le divorce ne crée pas *ipso facto* une présomption de révocation des donations entre époux ou de renonciation aux avantages matrimoniaux. La loi devrait prévoir l'obligation pour les époux de prendre position dans l'acte des conventions préalables sur le sort des libéralités et conventions de mariage qu'ils ont pu se consentir pour le cas de prédécès de l'un d'eux, à l'instar de ce qui est prévu pour les droits successoraux du conjoint survivant en cas de décès en cours de procédure.

Si les futurs époux ont dû recourir à un acte authentique pour se faire des institutions contractuelles ou se réserver des avantages matrimoniaux, il est logique que la modification de leurs conventions nécessite elle aussi le recours à l'acte authentique.

Pour que les époux n'omettent pas de statuer sur le sort des assurances-vie, le texte proposé impose l'obligation de transiger sur toutes les libéralités, y compris par stipulation pour autrui.

Enfin, il paraît utile que la loi tranche une controverse en prévoyant explicitement que les conventions des époux sur les deux premiers alinéas de l'article 1287 du Code judiciaire produisent leurs effets dès la signature de l'acte, mais sont sans effet si la procédure est abandonnée.

N° 151 DE M. BERBEN

Art. 30

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 30. — A l'article 1288 du Code judiciaire, les mots « par écrit » sont supprimés. »

JUSTIFICATION

La modification proposée tend à rejoindre la pratique : la plupart des conventions établissant un droit de garde d'enfant et/ou un droit à une pension alimentaire sont déjà faites sous la forme notariée en raison des avantages que présente l'acte authentique.

N° 152 VAN DE HEER BERBEN

Art. 31

De voorgestelde tekst vervangen door wat volgt :

« Art. 1288bis. — *De eis wordt ingeleid bij verzoekschrift. Het wordt neergelegd bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg die de partijen hebben gekozen, samen met de boedelbeschrijving en de overeenkomsten waarin de artikelen 1287 en 1288 voorzien. Het verzoekschrift moet ondertekend zijn door een advocaat of notaris.* »

VERANTWOORDING

Ingevolge het amendement tot invoeging van artikel 50.

N° 153 VAN DE HEER BERBEN

Art. 34

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 34. — *In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 1296bis ingevoegd, luidend als volgt :*

« Art. 1296bis. — *In uitzonderlijke omstandigheden kan de voorzitter van de rechtbank of de rechter die het ambt van voorzitter waarneemt, op verzoekschrift ondertekend door de betrokkene, zijn advocaat of zijn notaris, bij een met redenen omklede beschikking, vrijstelling verlenen van de bij artikel 1294 voorgeschreven persoonlijke verschijning. In dat geval moet de betrokkene zich laten vertegenwoordigen door een bijzondere gemachtigde, een advocaat of een notaris.* » »

VERANTWOORDING

Het is belangrijk een beperkte afwijking toe te staan op de regel dat men in persoon moet verschijnen. Het lijkt evenwel verkieslijk te eisen dat de partijen de eerste keer in persoon verschijnen en hun toe te staan zich de tweede keer te doen vertegenwoordigen door een bijzondere gemachtigde. Het is immers zo dat echtgenoten die een procedure van echtscheiding door onderlinge toestemming inzetten, in de regel in staat zijn in persoon voor de rechtbank te verschijnen wanneer er maar enkele weken verstreken zijn na de boedelbeschrijving en de ondertekening van de overeenkomsten. De praktijk leert dat er over het algemeen pas later problemen rijzen, wanneer een van de echtgenoten naar het buitenland moet gaan, bijvoorbeeld beroepshalve.

P. BERBEN

N° 152 DE M. BERBEN

Art. 31

Remplacer le texte proposé par ce qui suit :

« Art. 1288bis. — *La demande est introduite par voie de requête. Elle est déposée au greffe du tribunal de première instance choisi par les parties, avec l'inventaire et les conventions prévus aux articles 1287 et 1288. La requête est signée par un avocat ou par un notaire.* »

JUSTIFICATION

Le présent amendement est le corollaire de l'amendement visant à insérer un article 50.

N° 153 DE M. BERBEN

Art. 34

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 34. — *Un article 1269bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :*

« Art. 1296bis. — *Dans des circonstances exceptionnelles, le président du tribunal ou le juge qui en exerce les fonctions peut, sur requête signée par l'intéressé, son avocat ou son notaire, accorder dispense, par ordonnance motivée, de la comparution personnelle prescrite à l'article 1294. Dans ce cas, la partie devra se faire représenter par un mandataire spécial, avocat ou notaire.* » »

JUSTIFICATION

Il s'agit de permettre une dérogation limitée à la règle de l'obligation de comparaître en personne. Il semble toutefois préférable d'exiger la comparution personnelle lors de la première comparution et de ne permettre la représentation par mandataire spécial que pour la deuxième comparution: en effet, les époux qui entament une procédure de divorce par consentement mutuel sont généralement en mesure de comparaître en personne devant le tribunal lorsque quelques semaines seulement se sont écoulées depuis l'inventaire et la signature des conventions. La pratique révèle que les problèmes se posent généralement par la suite, lorsque l'un ou l'autre des époux doit se rendre à l'étranger, notamment pour des raisons professionnelles.

N° 154 VAN DE HEREN DUQUESNE EN
VERWILGHEN

Art. 48 (nieuw)

Een artikel 48 (nieuw) toevoegen, luidend als volgt :

« Art. 48. — Artikel 1309, 1e lid, van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Na overschrijving van het beschikkende gedeelte van het vonnis of van het arrest, waarbij de scheiding wordt toegestaan, kan ieder van de echtgenoten een vordering tot echtscheiding instellen bij de rechtbank, die, alle omstandigheden in acht nemend, de echtscheiding kan toestaan. » »

VERANTWOORDING

1. De bedoeling is de echtscheidingsprocedure en de procedure tot scheiding van tafel en bed sneller af te handelen en menselijker te maken door de bepalingen in verband met die twee procedures meer op elkaar af te stemmen, bijvoorbeeld door de schorsing van het recht om te dagvaarden, af te schaffen.

2. Om dezelfde redenen en om de gelijke behandeling van beide partijen te waarborgen, dient de in artikel 1309 bepaalde termijn van 3 jaar om omzetting van een scheiding van tafel en bed in een echtscheiding te verkrijgen, te worden afgeschaft.

N° 154 DE MM. DUQUESNE ET VERWILGHEN

Art. 48 (nouveau)

Ajouter un article 48 (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 48. — L'article 1309, 1er alinéa du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Après transcription du dispositif du jugement ou de l'arrêt admettant la séparation, chacun des époux a la faculté de demander le divorce au tribunal qui pourra l'admettre, compte tenu de toutes les circonstances. » »

JUSTIFICATION

1. Le souci a été d'accélérer et d'humaniser les procédures en divorce et la séparation de corps en harmonisant les dispositions relatives à ces 2 procédures, par exemple en supprimant la suspension de la permission de citer.

2. Pour les mêmes raisons et afin de mettre les deux parties sur un pied d'égalité, il convient de supprimer le délai de 3 ans prévu par l'article 1309 pour obtenir la conversion d'une séparation de corps en divorce.

A. DUQUESNE
M. VERWILGHEN